

Kiss László

A MI HORDÓINK

(REGÉNYRÉSZLET)

Apuka minden évben Romániába utazott, hogy egy erdélyi bárótól fát vásároljon. A báró kikocsizott vele, együtt járták be az erdőt. Apuka köbölővel a kezében mérte, vizsgálta, próbálgatta a fákat, és amelyik alkalmasnak látszott, azt megjelölte. A hazaszállításukban a báró is segédkezett. Vonatra rakatta a kialakított mennyiséget, amit aztán Gyuláig hozott a szerelvény. Hatalmas rönkök sorakoztak a Malom utcai ház udvarán.

Amíg nem szerzett be fűrészgépet, apuka a sógorával, Miska bácsival hasogatta fel a fát. Deszkaformára vágták, lekanyarították róla a kérges héjat, és addig csiszolták szekercével, amíg sima felületet nem kaptak, amit aztán egy fogóval közepes méretű tűz fölé tartottak. A fa meghajlott, íves formát vett fel: donga lett belőle. Apuka a dongákat a műhely előtti kövezetre fektette, külön a fenékdongát és külön az oldaldongákat. Amikor egymáshoz illesztette, majd összébb húzta őket, hordóformát kapott. Erre a tojás alakú testre kerültek az abroncsok. Elkészült. Már csak locsolgatni kellett a hordót körös-körül, amit gyakran Terike csinált. Egyébként is szívesen segédkezett, apuka a gyalupadhoz is odaengedte, ahol egy íves pengéjű késsel faraghatta a még alaktalan deszkákat. Időnként kézen fogta kishúgát, Klárit, és együtt mentek át a kisromán templom mellett élő öreg esztergályoshoz, aki a káposztasavanyító hordóhoz készített prést és csavarokat. A prés súlyos volt, sokat vesződtek vele, apuka külön elmagyarázta nekik, hogyan kell felhelyezni a biciklire és egyensúlyban tartani, nehogy leessen. Terike gyakran járt a kovácshoz is, megvasaltatni az elkészült vödröket, de a legjobb az ünnepnapi vásár volt és a heti két piac, ahol mindig nagy kereslet mutatkozott a hamar rothadó kútvödrökre. Az árusításból hazaérve, a lányok anyukának számoltak el a megkeresett összeggel. A pénzügyeket ő intézte, nála gyűltek a nyugták és a számlák. Esténként a konyhaasztalhoz ült, elővette a grafitceruzát, és kunkori betűkkel egy kockás füzetbe vezette a kiadásokat és a bevételeket. Anyuka igazította el a lányokat is a piacozás előtt. Apuka mindenféle használati tárgyat tudott készíteni, a hordón kívül sokszor rendeltek tőle gyalulófát, köpülőt vagy túrónak való bödönt, de csak a munka gyakorlati részére tudott elegendő figyelmet és energiát fordítani.

Ősszel, szüret idején is sokan megkeresték, a tanyavilágban ekkor cserélték le a vödörket a kúton és az itatókban, s a közelgő disznótorok miatt dézsára és szózádra is szükség volt. Apuka ezekben a hónapokban rendszeresen hajnalban kelt, és akár házhoz is ment hordót javítani. Egyre csak érkeztek a megrendelések, néha olyan forgalmat bonyolítottak le, hogy a bevétel a következő év tavaszáig is megélhetést biztosított.

De most kora nyár volt, szép idő, és valaki dörömbölt a Malom utcai ház kapuján.

Apuka, aki másodízben volt eltávozáson, épp Miska bácsinak és a segédeknek tartott eligazítást. Három barrelt rendelt tőle a hatóság, mert mindennél jobban kellett a hordó. A rádió nemegyszer bement, hogy éheznek a német, nélkülöznek a katonáink. Segítségre van szükség. Ennek a munkafolyamatnak a részleteiről tárgyaltak. Nem sok idejük volt, apukának két hét múlva vissza kellett mennie a frontra, ahonnan jó magaviselete és a haszthatatlan szükség miatt engedték haza.

Apuka elhallgatott, és a hang irányába fordult. A kaput ekkor már ökölrel ütötték, és rúgták is. A dörömbölés rövid szüneteiben nevetgélés hallatszott. És beszéd. Idegen szavak, kurta vakkantások.

Apuka szülei odahaza anyanyelvükön társalogtak, de ő és a testvérei nem tanultak meg németül, csupán egyes kifejezéseket és szófordulatokat értettek. És ez később sem változott. Anyuka azonban kiválóan beszélt a német nyelvet. A zajra elő is jött a konyhából, Terikével a háta mögött megállt a nyitott verandán, és az urára pillantott.

Nyílt a kapu. Mintha ikrek volnának, két kedves arcú, szőke fiú lépett az udvarra.

A bejárattól a verandáig futó folyosón kaskák sorakoztak, négy kövér kosár, dugig rakva árpaérő körtével. A katonák a finom húsú gyümölcsre böktek, és udvariasan haptákba vágták magukat. Danke schön, mondta az egyik, aztán megragadtak két kaskát, és indultak a kapu felé. Odakinn egy dzsip motorja duruzsolt.

Apuka ekkor hatalmasat kiáltott. Letenni! A két katona megtorpant. Érdeklődő arccal megfordultak.

Halten, súgta anyuka.

Halten, ordította apuka, és toppantott a lábával. Az egyik katona elengedte a kaska fülét, és a derékszíjához kapott. Apuka csípőre tette a kezét, és kihúzta magát. Letenni, mondta rekedten, és állával a kaskák felé bökött. A másik katona fenyegető mozdulatot tett a mutatójával.

Csend volt, csak a járó motor hangja hallatszott az utca felől.

A katona, aki a fegyveréhez nyúlt, igazított egyet a derékszíján. A másik mondott valamit, de nem lehetett érteni, mit, mert a fogai között szűrte a szót. Aztán ő is elengedte a kaskát. Fenyegető lassúsággal kihátráltak a nagykapun.

Honnan tudtak a körtéről, kérdezte anyuka. Apuka a fejét csóválta, és visszafordult a segédeihez.

Azzal számoltak, hogy öt nap megfeszített munkával meglehet a három barrel. Fenyőből készül, tartós lesz, jobb, mint amilyenről a hivatalosság álmodik.

Munkához láttak, az udvar megtelt a kopácsolás zajával, a műhelyben felzúgott a fűrészgép motorja.

Másnap délután sürgöny érkezett, amelyben az állt, hogy apuka szabadsága nem részletezendő okokból véget ér, és a frontra történő visszahelyezés ügyében szíveskedjék huszonnégy órán belül jelentkezni. S. k., olvasta fennhangon Terike a maszatos postai lap alján a rövidítést, a vacsoraasztalnál ülve.

Az elkészült barrelek elszállításig a folyosóra kerültek. A fő oldaldongán, közvetlenül a hasabroncs alatt Miska bácsiék nyitható kis ablakot vágtak. Terikéék belestek rajta. Frissen puolt, hideg hal szaga csapta meg az orrukat. De a másik két barrel a legfinomabb ínyencségeket tartalmazta. Aszalt körtét és hitlerszalonnát. Percekig guggolva nézték Klárral.

A következő napok egyikén repülőgép emelkedett fel a városi futballpálya kezdőköréből. Terike és Klári a kertben álltak, az eget kémlelték. A gép felettük úszott el, ezüstösen csillogott a magasban. Kézen fogva nézték, ahogy viszi a hordókat. A mi hordóinkat.